

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ТЕКСТИЛ В ЕКСПОЗИЦИОНЕН ДИЗАЙН

Иванка Добрева

Нов български университет, департамент „Изкуства и дизайн“

ул. Монтевидео, 1618 София, България

e-mail: iva_d_d@abv.bg

Резюме:

Текстилът е материал с разнообразни приложения, вдъхновяващ и позволяващ на дизайнери, художници, сценографи, архитекти и др. визуални артисти, да разгърнат и осъществят свои творчески замисли. Богатството от материали с различни технологични и конструктивни качества, здравината и податливостта на обработка, разнообразието на визуални въздействия на текстила са в основата на впечатляващи проекти с различни мащаби.

В доклада текстилът е представен като основен материал в експозиционния дизайн на изложбата „Васил Стоилов – Архитектурни мотиви“ в галерия УниАрт, на Нов български университет. Проследен е творческият замисъл, процесът, изпълнението и крайният резултат на изложбата, която без прилагането на различни по структура платове не би могла да бъде осъществена и не би имала търсеното въздействие. Концепцията е да се създаде атмосфера, която на основата на моливни рисунки, изпълнени от Васил Стоилов, да пресъздаде усещане за присъствие в обстановка от Нидерландия през 17 век. Сериозно предизвикателство е постигането на хармонична връзка между съвременното архитектурно решение на галерия УниАрт, изпълнено със съвременни материали и подходи към формоизграждането и с подчертана хоризонтала, с идеята за „ниската“ земя от преди 4 века. Използването на общо над 200 м² от четири вида синтетични материали – шифон, габардин, органза и хастар, с еднаква ширина от 140 см, но с различна дължина и изпълнен върху тях печат с техниката на сублимация, позволява смели като мащаб и визуално въздействие решения на дизайна. С помощта на избрания материал, става възможно елементите от експозицията да се съберат компактно, да се съхранят и транспортират, за да се осъществи по-късно и замисъла, изложбата да бъде показана, но като нова експозиция в друго, съвсем различно като размери, форма и естетика пространство.

Ключови думи: текстилни инсталации, експозиционен дизайн

APPLICATION OF TEXTILES IN EXHIBITION DESIGN

Ivanka Dobрева
New Bulgarian University, Department Arts and Design
21 Montevideo Str., 1618 Sofia, Bulgaria
E-mail iva_d_d@abv.bg

Abstract:

Textiles are a material with diverse applications, inspiring and enabling designers, artists, scenographers, architects and various visual artists, to develop and realize their creative ideas. The wealth of materials with different technological and constructive qualities, their strength and flexibility when processed, the variety of visual imprints on the textiles are the basis of impressive projects of different scales.

In the report, textiles are presented as the main material in the layout of the exhibition “Vasil Stoilov - Architectural motifs” in the UniArt gallery, at the New Bulgarian University. The study reveals the creative concept and the process of its execution as well as the final result of the exhibition and shows that it could not have been achieved and would not have reached the sought-after impact without the application of fabrics of different structures.

The concept aimed at the creation of an atmosphere that, based on pencil drawings made by Vasil Stoilov, recreates a sense of presence in a setting from the Netherlands in the 17th century. A serious challenge was to achieve a harmonious relationship between the modern architectural setup of the UniArt gallery, executed with modern materials and approaches to form creation and with an emphasized horizontal layout, with the idea of the “lowlands” from four centuries ago. The use of a total of over 200 m² of four types of synthetic fabrics - chiffon, gabardine, organza and lining material, with the same width of 140 cm, but with different lengths and making prints on them with the sublimation technique, allows bold design solutions in terms of scale and visual impact.

With the help of the selected materials, it becomes possible to collect the elements of the exposition compactly, to store and transport them in order to realize the concept later, and to show the exhibition as a new exposition in another, completely different in size, form and space aesthetics.

Keywords: *textile installations, exhibition design*

Заданието беше да се подготви изложба по повод 120 годишнината от рождението на художника Васил Стоилов. По-специфичното беше, че изложбата е съпътстващо събитие към представянето на книга, включваща неиздадена студия на Васил Стоилов, подготвена през 1953 г. за хабилитацията му в Инженерно-строителния институт (днешен УАСГ) на тема „Холандският пейзаж през 17 в. и архитектурни мотиви в него“ [1].

Кураторската идея беше да се създаде впечатление за холандско градче от 17 в. и да се даде повод част от картините на холандски художници от фонда на галерията да бъдат изложени в експозицията.

Предизвикателства:

- Университетската галерия УниАрт е с модерна визия – съвременни материали, силно излъчване на самата архитектурна среда.

- Галерията е на две нива, всяко от които е със значителна височина и са разделени от стъклен под. Следователно има подчертано развитие във вертикала, а Нидерландия като терен определено е характерна с хоризонтала.

- В началото бяха предоставени едва 15 ксерокопия на рисунки на В. Стоилов във формат А4 и не беше ясно, че съществуват и още изображения (в последствие се оказаха 50 рисунки).

- Хармонично и смислово да се впишат живописни картини от стари холандски майстори, без те да се превърнат в доминиращи над графичните рисунки.

- Съпътстващо събитие към издаване на ръкопис, който е набран на пишеща машина, така че, ръчно писан текст от автора не може да се ползва в графичното оформление. Като визуален материал се разчита само на рисунките.

- Елементите на изложбата да позволяват съхранение и неколккратно излагане в различни пространства.

Решения:

- Чувствително уголемяване мащаба, за да се осмисли галерийната площ и да се постигне по-силно въздействие на присъствие на посетителя в илюзорна среда.

- Частично преграждане на пространството в хоризонтала, така че да се раздели визуално на долна и горна част и да се намали височината.

- Насищане и насичане на пространството на първото ниво, за да се създаде усещане за по-голяма плътност в долната част и да се постигне усещане за по-голяма площ.

- Използване на бяло за основа, за да се слее с белия фон на стените и да допринесе за по-голямата ефирност и усещане за въздух и разширяване в хоризонтала.

- Обособяване на „къщички“, изграждащи сепарета, в които да са разположени живописните картини от холандски майстори, като по този начин не противоречат на подчертано графичното представяне, а обогатяват експозицията и внасят момент на изненада.

- Свеждане на изразните средства до минимум и насищане на композицията с контрасти.

- Използване на текстил като основен материал, което позволява голям формат на изображенията.

- Подбор на различни видове текстил, за постигане на визуално богатство, въпреки ограничаването на цветността до бяло и черно.

В изпълнението са използвани над 200 м² текстил от четири вида синтетични материи. Всички платна са с ширина 140 см, но с различна дължина, варираща от 210 до 800 см.

Частичната преграда между двата етажа на галерията, е направена от два материала – органза и хастар (фиг. 1 и 2). Пластовете редуват единия и другия плат. Платната от органза са с по-голяма дължина с набиране, докато хастарът е чувствително по-опънат. Разликата в структурата,

степената на прозрачност и отблякък, както и на набор, правят разнообразието в излъчването на пластове и допринасят за усещането на море или небе. Различно е и поведението на двата

материала при излагането им на въздействие на въздушна струя, така че раздвижването с вентилатор обогатява впечатлението и допълва контрастите в изложбата.

Фигура 1

Фигура 2

За да се покаже по-категорично това, че отдолу-нагоре виждаме небе, са добавени стилизирани фигури на птици, които също се раздвижват от въздуха. На горния етаж морето е подсказано от нанизани със „сушаща се риба“.

Основната част от текстилните елементи, носещи графика са изпълнени от шифон (фиг. 3 и 4). Материалът е предпочетен, защото създава усещане за въздушност, позволява частична

видимост през него и деликатно присъствие на зрителите в цялостната композиция, както и ефект на наслояване на плановете при подходящо осветление. Печатът е еднакво добре видим двустранно и по този начин зрителят има възможност да наблюдава образа от всички гледни точки, както и да има усещането, че се потапя в атмосферата на градската архитектура.

*Фигура 3**Фигура 4*

За сепариращите „къщички“ е използван габардин (фиг. 5 и 6). Той има по-голяма плътност и изображенията, въпреки че леко прозират, се възприемат еднолицево. Създава се усещането за плътна преграда и отделяне на пространството на външно и вътрешно. Получената интимна атмосфера позволява на зрителя да възприеме

по-камерното пространство и представените в него живописни произведения. Отделени по този начин картините на холандските майстори се усещат като интериорно присъствие в „къщичките“, като в същото време не разкъсват визуално общото графично излъчване на изложбата.

Фигура 5

Платната от шифон и габардин са допълнени с тежест от оловна нишка в долния край, за да се изпънат и да не се влияят от въздушната струя на задвижващия морето/небе вентилатор.

На второто ниво е пресъздадена рустикална атмосфера. Пространството е оставено без визуални прегради, а изображенията са с по-малък мащаб, което дава усещане за повече простор (фиг. 7 и 8). Паната са организирани по периферията. С изключение на две изнесени напред „къщички“, останалите изображения са разположени върху стените. Въпреки че в този случай изпълнението можеше да е и върху друг материал като например хартия или залепено на стената фолио, отново е предпочетен текстил. Това допринася за цялостното излъчване и позволява повторно показване на изложбата.

Сериозно предизвикателство беше подготовката на изображенията за печат. За да се създаде

Фигура 6

търсеното усещане за илюзорна среда, отделните рисунки бяха комбинирани и колажирани. Почти във всяко пано е приложен принципът за промяна на мащабите в различни части от изображението, за да се придаде дълбочина, плановост и зрителят да може да се потопи непосредствено в пресъздадената обстановка. Значителното увеличение на изображенията от размер А4, а някои фрагменти и доста по-малки, до мащабните принтове върху текстил изискваше сложна и прецизна обработка на файловете.

Разбира се такъв проект не би могъл да бъде осъществен без качествен печат – графичните изображения са постигнати чрез техниката на сублимация. Изпълнението е на фирма Яки Принт и е резултат на техния висок професионализъм и приемането на предизвикателството да изработят печат в такива големи размери.

Фигура 7

Фигура 8

* * *

В процеса на подготовка на изложбата, възникна предложение и идея за представянето ѝ в последствие в друга, много по-различна като планировка и архитектура галерийна среда. Изборът на текстил като основен материал, прави възможно реализирането на такъв неколнократен живот на изложбата и то в различни интериорни, а дори и екстериорни пространства. Устойчивостта на сублимационния печат би позволила и излагането (разбира се краткотрайно) на въздействието на неблагоприятни атмосферни условия и слънчева светлина във външна среда. Материите могат да бъдат сгъвани, прибирани, съхранявани, транспортирани, дори качествено почиствани, чрез изпиране или химическо чистене при нужда. Текстилът позволява адаптиране на размерите на паната според конкретните дадености на пространството и концепцията за организиране на експозицията. Избраният материал дава възможност и за прилагането на различни конструктивни решения и начини за фиксиране.

Приложението на текстил, като основен материал за проектирането и изпълнението на изложбата „Васил Стоилов – Архитектурни мотиви“, е основния фактор, който направи възможно осъществяването на кураторския замисъл и идеите на дизайнера. Резултатът е въздействаща артистична инсталация, която внася нов прочит на разбирането за художествена изложба. Постигнат е синтез между архитектурно пространство, композиционна цялост, илюстративен характер, свързан с хабилитационния труд на В. Стоилов, илюзорна среда, и активно и емоционално ангажирано присъствие на публиката.

Библиография:

[1] Stoilov, V. *Holandskiiat pejzazh prez XVII vek i arhitekturni motivi v nego*. Sofia: Izdatelstvo na Nov bulgarski universitet, 2024.

Илюстрации:

(фиг. 1, 2, 5, 6 и 7) личен архив на автора
(фиг. 3 и 4) Жана-Мари Вацова, БП „Фотография и видеография“
(фиг. 8) Лилия Димитрова, БП „Интериорен дизайн“